

**UCHWAŁA NR III/33/18
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA**

z dnia 27 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla
Miasta Wałbrzycha na 2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2018 poz. 994 z późn.zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn.zm)., uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2019 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wałbrzycha.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
Wałbrzycha

Maria Anna Romańska

Załącznik do Uchwały
Rady Miejskiej Wałbrzycha
Nr ..... z dnia 2018

**Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
dla Miasta
Wałbrzycha na 2019 rok**

Wałbrzych, październik 2018 r.

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz.487, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn.zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz.1508, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2016 poz. 1828, z późn.zm),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998, z późn.zm),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2018 r, poz. 450 z późn.zm.).

Program jest spójny z:

- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020,
- Dolnośląskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2017 - 2020,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016 - 2020,

Analiza problemów społecznych na terenie Wałbrzycha została szczegółowo opisana w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2018.

Wstęp

Za jeden z najpoważniejszych problemów funkcjonujących w dzisiejszym społeczeństwie niewątpliwie uznać można problem uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnienia od alkoholu. Powszechny dostęp oraz częsta obecność w przekazach medialnych (zwłaszcza reklamowych) sprawia, że właśnie ta substancja, obok nikotyny, stanowi najbardziej rozpowszechniony przedmiot uzależnienia.

Według raportu EZOP (Epidemiologia Zaburzeń Psychiatrycznych i Dostępność Opieki Psychiatrycznej) aż 40% mężczyzn spożywa alkohol w tzw. trybie tygodniowym, który jest elementem ryzykownego wzorca picia, znacznie zwiększającego prawdopodobieństwo rozwoju funkcjonującego uzależnienia. Jest to o tyle niepokojąca statystyka ponieważ sygnalizuje tendencje do upowszechniania alkoholu w życiu codziennym i niejako „oswajania” go w zbiorowej świadomości jako naturalnego elementu spędzania wolnego czasu. Przywołane powyżej badania sporządzono na dziesięcioletniej grupie uczestników w wieku od 18 do 64 roku życia, co dodatkowo ukazuje znaczny zasięg tego typu zagrożenia. Jeśli chodzi o aktywne uzależnienie alkoholowe to według oficjalnych danych Ministerstwa Zdrowia, w Polsce problemem tym dotknięte jest około 2% populacji (między 600.000 – 700.000 osób), co należy uznać za liczbę mocno zaniżoną ze względu na specyfikę zjawiska, tj. znaczny procent osób uzależnionych, które z różnych względów nie mają dostępu do specjalistycznej pomocy lub takowej pomocy odmawiają.

Niestety, opisywane tutaj zagrożenie w coraz większym stopniu zdaje się także dotyczyć ludzi bardzo młodych. Badania przeprowadzone na losowej próbie 83 szkół ponadpodstawowych (2016 r.) wykazały, że w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 72% uczniów przynajmniej raz piło piwo, 63% wódkę i inne mocne alkohole; co najmniej raz w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 44% uczniów. Liczby te wykazują tendencję wzrostową w stosunku do wyników z poprzednich lat i jest to o tyle zatrważająca obserwacja ponieważ dotyczy osób małoletnich, które za kilka lat wkroczą w dorosłość obciążone tego typu szkodliwymi doświadczeniami, nawykami i podatnościami. Bezsprzecznie zauważalna jest tutaj ogromna potrzeba działań profilaktycznych ukierunkowanych na budowanie zdrowych postaw i świadomości dotyczącej destrukcji niesionej przez nadużywanie alkoholu a także dekonstrukcję złagodzonego, wyidealizowanego obrazu picia jako akceptowanego i naturalnego sposobu spędzania wolnego czasu.

Obszarem, który w szczególny sposób jest naruszany przez uzależnienie od alkoholu jest obszar funkcjonowania społecznego. Opisywana tutaj dysfunkcja w toku swojego trwania dąży do przejmowania jak największego procenta aktywności człowieka, wpływając na zaniedbywanie tak ważnych zagadnień jak życie rodzinne, praca, dotychczasowe pasje czy

nawet zabezpieczanie podstawowych potrzeb życiowych. Efektem takiego działania uzależnienia są rozpady środowisk rodzinnych lub ich szkodliwe funkcjonowanie, wzrost agresji lub przewlekłych obniżów nastroju, konsekwencje prawne, długotrwałe bezrobocie lub niemożliwość utrzymania podjętego zatrudnienia, rosnące zadłużenie, bezdomność. W tym obszarze zawiera się także ogromnie szkodliwy wpływ jaki uzależnienie jednej osoby wywiera na całe jego otoczenie, zwłaszcza najbliższe, rodzinne. W tym miejscu pojawiają się najczęściej zjawiska takie jak przemoc domowa, rozwody, kształtowanie u najmłodszych domowników postaw z zakresu później przejawiających się schematów DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików) czy rozwój współuzależnienia u partnerek/partnerów. Zakres pomocy na etapie radzenia sobie z problemem uzależnienia jest więc zakresem obejmujący kompleksowo nie tylko terapię samej osoby uzależnionej lecz powinien także obejmować pracę z innymi domownikami skrzywdzonymi przez to szkodliwe zjawisko.

Długotrwałe spożywanie alkoholu bezsprzecznie związane jest ze szkodami zdrowotnymi. Z powodu chorób będących bezpośrednim następstwem nadużywania alkoholu rocznie w naszym kraju umiera ponad 10.000 osób (dane Ministerstwa Zdrowia, 2015r.). Głównymi powikłaniami zdrowotnymi wywołanymi nadużywaniem alkoholu są dolegliwości takie jak marskość wątroby, stany ostrego zatrucia czy też trwałe zmiany w strukturze mózgu prowadzące w konsekwencji do groźnych zaburzeń psychicznych. Niewątpliwie, oprócz osobistych dramatów w przypadku zachorowań czy zgonów, każdy przypadek tego typu wymagający leczenia stanowi również koszty, które muszą być wydatkowane z państwowego budżetu.

Przytoczone powyżej zaburzenia podstawowych obszarów życia człowieka pokazują, że negatywne skutki uzależnienia od alkoholu mają charakter holistyczny i mogą dotyczyć każdego aspektu funkcjonowania osoby uzależnionej i jej środowiska. Potwierdza to tylko konieczność prowadzenia przemyślanej, kompetentnej profilaktyki w tym zakresie, skierowanej do każdej z grup objętych ryzykiem. Warto w tym przypadku ukierunkować profilaktykę na przekazywanie pozytywnych przekonań, informacji o potencjalnych szkodach wynikających z uzależniania i nauki zdrowych, efektywnych alternatyw spędzania wolnego czasu i/lub radzenia sobie z problemami. Działania w tym przypadku powinny obejmować nie tylko omówienie samego uzależnienia lecz dotyczyć także szkód i zagrożeń niesionych przez picie ryzykowne/szkodliwe, które przed dużą część społeczeństwa nie jest uznawane za obciążone niebezpieczeństwem.

Kiedy mówimy o kierunku stosowania działań profilaktycznych w obszarze nadużywania alkoholu zauważamy brak jednej, konkretnej grupy społecznej, która byłaby z tym zjawiskiem w wyłączny sposób związana lub również takich środowisk, które byłyby od

tego zagrożenia całkiem wolne. Potrzeba profilaktyki istnieje na wielu płaszczyznach wiekowych, zawodowych oraz związanych ze statusem społecznym i każda z takich grup wymaga indywidualnego podejścia i charakteru działań. Ważnym jest aby w projektowaniu profilaktyki, oprócz tematyki i poruszanych obszarów wsparcia zadbać także o formę działań, zarówno tych bardziej skoncentrowanych jak pogadanki, wykłady, zajęcia profilaktyczne, konkursy jak i działań o szerszym zasięgu (kampanie medialne). Kluczową kwestią jest aby przekaz był dla danego odbiorcy nie tylko czytelny i merytorycznie poprawny ale też podany w atrakcyjnej formie, która poprzez wzbudzenie ciekawości i zainteresowania dodatkowo umocni pozytywny efekt oddziaływania. Ważnym też jest aby część działań w miarę możliwości i warunków odbywała się w środowisku odbiorców w formie np. festynów, kolportażu materiałów informacyjnych, pogadanek i zajęć w szkołach; obecność przekazów profilaktycznych w najbliższym, dobrze znanym otoczeniu odbiorcy pozwala często skrócić dystans do proponowanego wsparcia oraz zbudować atmosferę bezpieczeństwa i większej otwartości. Nie należy zapominać również o pomocy świadczonej indywidualnie przez specjalistów (psychologów, terapeutów), co w obszarze nadużywania lub uzależnienia od nieznajmniej ważną formą wsparcia i może stanowić naturalne uzupełnienie szerzej kierowanej profilaktyki.

Na powyższych przykładach zauważyć można, że temat profilaktyki uzależnienia od alkoholu jest niestety problemem wielopłaszczyznowym i obecnym w niemal każdej grupie społecznej, stąd tak paląca potrzeba konstruowania i realizowania kompetentnych, przemyślanych programów profilaktycznych w tym zakresie.

Zasoby instytucjonalne

Na terenie miasta nie ma placówki leczenia odwykowego o charakterze stacjonarnym. Najbliższą placówką jest:

- SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze

Osoby uzależnione od alkoholu mogą podjąć leczenie w systemie ambulatoryjnym w:

- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej – Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” przy ul. Broniewskiego 83-85

Placówki świadczące pomoc dla osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego przy ul. Batorego 4
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna „COGITO” przy ul. Blankowej 50c
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Pomocy Psychiatryczno – Psychologicznej „PERSONA” przy ul. Szmidta 15
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży przy Specjalistycznym Szpitalu Zespolonym im. A. Sokołowskiego, ul. Batorego 4
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ul. Matejki 7

Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym:

- „NOVA” Szczawno-Zdrój, ul. Sienkiewicza 40
- „PŁOMIEN NADZIEI” Biały Kamień, ul. Andersa 145
- „EMANUEL” Śródmieście, ul. Chrobrego 1
- „NADZIEJA” Śródmieście, ul. Niepodległości 24
- „PORANEK” Śródmieście, ul. Niepodległości 24
- „NA PALESTYNIE” Sobięcin, ul. Św. Józefa 1
- „ODNOWA” Śródmieście, ul. Krzywoustego 53a
- „1 KROK” Stary Zdrój. ul. Poczтовая 22

Zadania z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania negatywnym skutkom uzależnień na terenie Wałbrzycha realizowane są przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w szczególności:
  - ✓ Dział Profilaktyki działający w:
    - Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3
    - Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26
  - ✓ Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Kilińskiego 1
  - ✓ Zespół Placówek Wsparcia Dziennego
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, ul. Ogrodowa 2a

- Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, Pl. Magistracki 1
- Komendę Miejską Policji, przy ul. Mazowieckiej 2
- Straż Miejską, ul. Rynek 23
- Sąd Rejonowy IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w Wałbrzychu, ul. Słowackiego 10
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Kilińskiego 1
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Organizacje pozarządowe

Kierunki działań przyjęte w Programie odpowiadające art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

1. Podnoszenie świadomości społecznej z zakresie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
2. Wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, bez alkoholu i narkotyków (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
3. Kontynuowanie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań z uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej i domowej (art. 4¹ ust.1 punkt 3 ustawy).
4. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczej rodziców (art. 4¹ ust.1 punkt 2 ustawy).
5. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy (art. 4¹ ust.1 punkt 5 ustawy).
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust.1 punkt 5 ustawy).
7. Kontynuowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie zajęć integracji zawodowej i społecznej (art. 4¹ ust.1 punkt 7 ustawy).

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Wałbrzycha oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Cele szczegółowe (działania):

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w

szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Cele opisane w programie, w oparciu o zasadę SMART, są skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie. Odnoszą się do celów strategicznych i operacyjnych Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020, a mianowicie do:

- Celu strategicznego nr 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem
- Celu strategicznego nr 2: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia skupiają się na przeciwdziałaniu najważniejszym czynnikom wpływającym na zdrowie. Każdy z celów może zostać osiągnięty dzięki realizacji zadań wymienionych w NPZ. Pomogą one poprawić stan zdrowia i jakość życia zarówno całego społeczeństwa jak i szczególnie zagrożonych grup. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów, spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi.

Cel operacyjny 2 NPZ: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, odnosi się do celów i zadań ujętych w Programie.

Kierunki działań określone w Narodowym Programie Zdrowia są ściśle związane z realizacją zadań wyszczególnionych w Programie, mianowicie:

1. Edukacja zdrowotna:
  - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia
  - prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;

- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;

2. Szkolenie kadr:

- podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień;
- podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- szkolenia profesjonalistów na temat FAS;

3. Zadania regulacyjne i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym:

- zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- kontrola i monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych na realizację zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

4. Profilaktyka uniwersalna:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
- prowadzenie i upowszechnienie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w tym w szczególności w miejscu nauki lub pracy;
- poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;

- wdrażanie w podstawowej opiece zdrowotnej procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie.
5. Profilaktyka selektywna:
- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
  - poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
6. Profilaktyka wskazująca:
- poszerzanie i udoskonalanie oferty upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki wskazującej;
  - udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się;
7. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:
- zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;
  - zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia;
  - wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
  - zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
  - zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
  - podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Prowadzenie Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym (poradnictwo indywidualne) MOPS-DP, Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR,	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	Liczba osób, liczba udzielonych porad
2	Prowadzenie specjalistycznej terapii i poradnictwa – wsparcie placówek uzależnienia od alkoholu. Finansowanie podstawowego programu terapeutycznego dla osób uzależnionych i ich rodzin - BZISS	Grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym MOPS-DP	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone i/luz uzależnione od alkoholu	Liczba osób uczestniczących, liczba spotkań grupy
		Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych , Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR	Mieszkańcy Wałbrzycha – rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób uczestniczących, liczba spotkań grupy
		Terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Terapia dla osób współuzależnionych PZP ANIMA	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób biorących udział w terapii i, które ukończyły terapię
		Grupa dla osób które zakończyły terapię Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba osób biorących udział w spotkaniach i, które ukończyły grupę
		Grupy samopomocowe działające na rzecz	Osoby uzależnione od	Liczba prowadzonych

		<p>pomocy osobom uzależnionym</p> <p>Kluby abstynenckie i stowarzyszenia</p>	alkoholu	grup
3	<p>Kształcenie pracowników placówek i przedstawicieli instytucji – podnoszenie poziomu kompetencji kadry zajmującej się problemem alkoholowym</p>	<p>Szkolenie z zakresu pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym</p> <p>MOPS-DP</p>	<p>Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia</p>	<p>Liczba osób biorących udział w szkoleniu</p>
		<p>Szkolenie z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zachowań ryzykownych, „Cięża bez alkoholu”, FAS</p> <p>MOPS-DP</p>	<p>Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia</p>	<p>Liczba osób biorących udział w szkoleniu</p>
		<p>Uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach podnoszących kompetencje kadry zajmującej się rozwiązywaniem problemów alkoholowych</p>	<p>Instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba szkoleń, konferencji</p>
		<p>Cykliczne spotkania, warsztaty edukacyjno – informacyjne dla przedstawicieli instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy</p> <p>Organizacja spotkań po stronie MOPS-DP</p>	<p>Średnio raz na kwartał</p>	<p>Liczba spotkań</p>
4	<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu</p>	<p>Wspieranie ruchów trzeźwościowych, pomocowych, instytucji i osób fizycznych w działalności służącej</p>	<p>Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kluby abstynenckie,</p>	<p>Liczba zadań podjętych przez organizacje z uwzględnieniem liczby osób</p>

	problemów alkoholowych	rozwiązywaniu problemów alkoholowych BZS UM	grupy samopomocowe, NGO itp	biorących udział w tych zadaniach, - sprawozdania z realizacji zadań wyłonionych w trybie konkursowym
5	Wspieranie zatrudnienia socjalnego	Organizowanie i finansowanie Klubu Integracji Społecznej w celu przeciwdziałania wykluczeniu zawodowemu i marginalizacji	Osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione od środków psychoaktywnych, bezdomne, chore psychicznie, niepełnosprawne itp.	Liczba osób, liczba edycji KIS
6	Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchyla się od pracy, czy systematycznie zakłóca spokój lub porządek publiczny -Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia	Osoby uzależnione od alkoholu	-Sprawozdanie z działalności MKRPA: Liczba skierowanych osób do MKRPA, liczba wysłanych wezwań, liczba osób skierowanych na terapię do PZPiTU , liczba osób skierowanych do terapeuty, liczba osób skierowanych na badania lekarskie, liczba wniosków sporządzonych do SR, liczba rozmów przeprowadzonych z członkami rodzin, liczba wniosków w sprawie zezwoleń, liczba wniosków dot. punktów sprzedaży z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży itd.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	Prowadzenie i finansowanie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego i Placówek realizujących zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, w których prowadzona jest praca m.in. z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym ZPWD, BZS UM, NGO	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z ZPWD
		Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych BZS UM	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w obozach
		Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówkach pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym BZS UM		Liczba zatrudnionych osób w placówkach pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
		Podjęcie działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym tj. wspieranie integracji rodziny i panujących w niej więzi emocjonalnych dzięki zaangażowaniu całych rodzin w życie placówek, organizowanie spotkań okolicznościowych, wycieczek, wspólnych zajęć i warsztatów dla dzieci i ich rodziców ZPWD, DWR, BZS UM	Dzieci, młodzież i ich rodzice	Liczba dzieci i młodzieży, liczba działań

		Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym MOPS-DP, DWR, ZPWD, ZPS,	Dzieci i młodzież i ich rodziny	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych ds. pomocy dziecku i rodzinie
2	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Realizacja zadań Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020 Realizatorzy wpisani w program	Mieszkańcy Wałbrzycha	Sprawozdanie z Programu
		Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz obowiązujących procedur i rozwiązań prawnych, zasad pracy interdyscyplinarnej i kontaktu z osobą doznającą i stosującą przemoc MOPS – DP, ZI	Przedstawiciele instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych	Liczba spotkań, liczba szkoleń, warsztatów, liczba odbiorców
		Podejmowanie współpracy poprzez spotkania robocze i edukacyjne na rzecz wypracowania lokalnej strategii działań w obszarze ochrony rodzin przed przemocą MOPS- DP, DWR, ZPS, ZPWD, Policja, SOW, organizacje pozarządowe itp.	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba spotkań, liczba działań, liczba odbiorców tych działań
		Wspieranie rodziców w podnoszeniu umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy i radzenia sobie z	Rodzice z problemem alkoholowym	Liczba osób, liczba działań, liczba spotkań

		trudnymi sytuacjami wychowawczymi MOPS-DP, PWD, DWR, SOW		
		Prowadzenie i dofinansowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia UM	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób
		Finasowanie miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie UM	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób
		Prowadzenie edukacji społecznej dotyczącej zjawiska przemocy, rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy i jej mechanizmów poprzez organizację Kampanii Biała Wstążka, Kampanii Ławkowej, Kampanii Widzę, Słyszę, Reaguję, programów edukacyjnych w szkołach dot. profilaktyki przemocy i przemocy seksualnej, cyberprzemocy MOPS-DP, Policja, Straż Miejska	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba zrealizowanych kampanii, liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych, liczba odbiorców warsztatów
		Podejmowanie działań w formie spotkań indywidualnych, warsztatów itp. wobec osób stosujących przemoc SOW, MOPS-DP,	Osoby stosujące przemoc	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Podejmowanie działań poprzez wspólne spotkania i edukowanie oraz wypracowywanie wspólnych procedur na rzecz usprawnienia współpracy z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, które mogą kierować osoby	Osoby stosujące przemoc	Liczba spotkań przedstawicieli instytucji pomocowych,

		stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych SOW, kuratorzy, Policja, MOPS		
--	--	--	--	--

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży, rodziców	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na terenie szkół, innych placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych(m.in. rekomendowany program FreD goes net, Kampania przeciw pijanym kierowcom, Kampania Widzę, Słyszę, Reaguję, Kampania Uzależnieni od życia, Cięża bez alkoholu, uzależnienia behawioralne i inne środki psychoaktywne, zaburzenia odżywiania itd.) MOPS-DP, PWD, Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR, organizacje pozarządowe, BZISS UM, BEiW UM	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktycznych, Liczba programów profilaktycznych,
		Prowadzenie działań edukacyjnych kierowanych do rodziców MOPS-DP, DWR (grupa dla rodziców), ZPWD, PPP	Rodzice	Liczba osób korzystających z działań, liczba działań, liczba spotkań
2	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej	Podejmowanie działań kierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu	Sprzedawcy alkoholu	Liczba działań, liczba kontroli

		ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu poniżej 18 r.ż. MKRPA		
		Podjęcie działań związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, w tym promowanie zachowań wolnych od nałogów, promocja zdrowego stylu życia: - działania profilaktyki środowiskowej (m.in. konkursy, festyny, pikniki, imprezy plenerowe itp.) - działalność informacyjno – edukacyjna w formie szkoleń/warsztatów MOPS – DP, BZS UM - działalność UTW Instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba podjętych działań
		Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat przeciwdziałania uzależnieniom i miejsc świadczących pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym MOPS-DP	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba emisji citylightów, ulotek, plakatów, broszur, informacji na stronie internetowej, liczba działań profilaktyki środowiskowej

IV. Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi				
LP	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym	Działanie będzie realizowane na podstawie art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz procedury przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży	Sprzedawcy alkoholu	Liczba kontroli

		napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia zarówno w miejscach jak i poza miejscami sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez członków MKRPA		
2	Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych	Kontrola interwencyjna na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł Policja	Sprzedawcy alkoholu	Liczba podjętych interwencji

Przewidywane efekty:

1. Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
2. Dostępność miejsc i specjalistów dla osób z problemem uzależnień.
3. Wypracowanie wspólnej procedury i narzędzi dla osób i instytucji pracujących w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
4. Aktywizacja i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie zatrudnienia socjalnego.
5. Wzrost poziomu motywacji wśród osób zgłoszonych do MKRPA, z problemem uzależnień, do podjęcia leczenia odwykowego, utrzymania abstynencji i zdrowego stylu.
6. Przestrzeganie przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, kierowanych do sprzedawców alkoholu.
7. Wzrost świadomości i wiedzy wśród sprzedawców napojów alkoholowych w związku z przestrzeganiem zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.
8. Zaciśnięcie więzi rodzinnych, integracja i aktywizacja całych rodzin.
9. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
10. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat szkód związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych i stosowania przemocy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.
11. Wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.
12. Zwiększenie działalności profilaktyki środowiskowej przy jednoczesnym większym zaangażowaniu społeczności lokalnej i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w działania profilaktyczne promujące zdrowy styl życia, wolny od nałogów i przemocy.

Monitorowanie realizacji Programu i koordynację zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2019 rok” prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez sprawozdanie przedstawiane Radzie Miejskiej oraz sprawozdanie składane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także na spotkaniu ewaluacyjnym przedstawicieli instytucji realizujących program profilaktyki w formie protokołu. Monitoring będzie także przebiegał poprzez składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Rady Miejskiej.

Źródło i zasady finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2019 rok” są środki własne w ramach budżetu gminy oraz pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Podział środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań Programu będzie zgodny z uchwałą budżetową na rok 2019. Środki gromadzone są w budżecie gminy w dziale 851-ochrona zdrowia. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane przez realizatorów Programu.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana ze środków przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wynagrodzenia członków Komisji w 2019 roku wynosić będą 200 zł, za udział w posiedzeniu Komisji, przeprowadzony wywiad środowiskowy oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa wyżej stanowi protokół przeprowadzenia kontroli, lista obecności z poszczególnych posiedzeń członków Komisji i zaopiniowane wnioski.

UZASADNIENIE

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2019 r. określa zadania będące kontynuacją realizowanych w Wałbrzychu działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie nadużywaniu alkoholu oraz minimalizację szkód społecznych wynikających z używania alkoholu i narkotyków w sposób zorganizowany i kompleksowy.

Program został opracowany zgodnie z zadaniami wyznaczonymi w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Wałbrzych i dotyczy kształtowania polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenia warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu,
- prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej, ograniczanie dostępności alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Komisję Problemów Alkoholowych, zgodnie z protokołem z dnia 4.10.2018 r.

W tym stanie rzeczy podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska